

СЛОВО на Втория ден на Пасха

За благодатта на Светия Дух - източник на "вечното веселие" на светците

Произнесено в руската църква "Св. Николай", гр. София, 20.IV./3.V.1948г.

Да се веселят достойно небесата, а земята да се радва, да празнува целият свят - видим и невидим: защото възкръсна Христос, Вечното веселие.

(Пасхален канон, песен 1.)

КАКВО е това вечно веселие, заради което светата Църква, с думите на съставителя на пасхалния канон преп. Йоан Дамаскин, призовава да празнува и ликува целия свят - видимият и невидимият? Това веселие е нашето бъдещо, вечно райско блаженство в Небесното Христово царство, наследници на което са всички истинно вярващи християни. То е крайната и най-висша цел на всички наши трудове, на целия ни живот.

Това вечно небесно веселие е започнало на земята веднага след Възкресението на Христа в живота на най-близките Нему хора. Първа от всички изпитала това веселие, тази небивала, неизказана и несравнима божествена радост Пречистата Божия Майка, и то в самия момент на Възкресението. Неведнъж Господ говорел на Своите ученици и даже на други хора, че Той ще възкръсне на третия ден след смъртта Си. Можел ли е Той да не каже това на Своята възлюбена Пречиста Майка и да Я остави без утеха в Нейните тежки сърдечни скърби, когато Тя повече от всички други страдала пред Кръста, виждайки Христа разпнат и облян в кръв. Според църковното предание Божията Майка знаела, че Нейният Божествен Син ще възкръсне на третия ден. Затова Тя не се отделяла от гроба Му и станала свидетелка на самото Възкресение на Христа. Подобаваше, разсъждава за това св. Йоан Златоуст, Тази, Която повече от всички обичала Господа и повече от всички страдала заради Неговото разпъване, първа да бъде зарадвана от лицезрението на възкръсналия Христос.

След Нея това вечно веселие или небесно блаженство изпитали жените мироносици, апостолите и другите Христови ученици, когато Господ 40 дни след Своето Възкресение им се явявал, изпълвайки ги с божествена радост.

Трудно и дори невъзможно е да си представим цялото блаженство от тези дивни явявания. От евангелското повествование за явяването на Възкръсналия Господ на двамата емауски пътници, Лука и Клеопа, се вижда, че техните сърца горели, топели се от това блаженство, преди още явилият им се Христос да бъде познат от тях, когато само им привеждал свидетелства от Свещеното Писание, че е трябвало да пострада, да умре и на третия ден да възкръсне. А

каква божествена радост изпитали емауските пътници, когато Господ, след като Го поканили на вечеря, бил разпознат от тях при преломяването на хляба, а след това станал невидим. Изпълнени с нея, те забравили за своята умора и въпреки късния час, веднага се затичали обратно към Йерусалим, за да възвестят на апостолите великата радост. Когато влезли при тях с тази вест, чули от техните уста възклицанието: Наистина възкръсна Господ и се яви на Симон (Лука 24:34-35). И докато емауските пътници на свой ред разказвали на апостолите за това, което се случило с тях, внезапно пред всички ученици се явил Възкръсналият Господ и ги изпълнил със Своята Божествена радост.

Разбира се, тези необикновени явявания на Възкръсналия Христос били необходими, за да утвърдят веднъж завинаги в зараждащата се тогава на земята Негова Църква вярата в основния неин догмат за Христовото Възкресение.

По-нататък такива чести явявания на Възкръсналия Господ не са били вече толкова необходими. Но нашият Господ и Спасител не оставял Своите последователи непричастни към това вечно веселие още през земния им живот. Той изпратил на учениците Си от Своя Божествен Отец Друг Утешител, Чиято благодат започнала да се излива след това и върху нас в Православната Църква в нейните Тайнства.

Тази благодат в своите разнообразни и дивни прояви станала извор на велика небесна радост, източник на същото това вечно веселие в живота на светите люде. Можел ли например св. Марк Трачески да не изпитва това веселие, когато под действието на даруваната му велика благодат, планината, на която той се подвизавал, изведнъж се преместила. При това той не молел Господа за такова чудо, а само в беседа с друг праведник казал, че Господ винаги е бил, е и ще бъде с нас със Своята всемогъща Божествена сила? Можела ли е да бъде непричастна към това вечно веселие преп. Мария Египетска, която многократно преминавала река Йордан като по сухо, а когато, по молба на старец Зосима, започнала да се моли за целия свят, се издигнала във въздуха?

Нима по-слабо от апостолите са изпитвали в себе си тази божествена радост светите хора, когато са възкресявали мъртви и със силата на Божествената благодат са вършели велики знамения и чудеса; когато Господ ги удостоявал с необикновени небесни видения и откровения, както е бивало например, в живота на преп. Сергии Радонежки и преп. Серафим Саровски? Преп. Сергии се удостоил да види Божията Майка в такава велика слава, че инок Михей - ученик на преподобния и свидетел на това видение, не можал да понесе божествената светлина на тази слава и паднал на земята като мъртъв. След видението преп. Сергии му казал: "И моята душа е изпълнена с трепет от небесен възторг." С такова видение на Божията Майка се удостоил в деня на празника Благовещение, недълго преди смъртта си, и преп. Серафим заедно с праведната монахиня от Дивеевската обител Евпраксия. Последната също не

могла да понесе небесната светлина, сред която се явила в цялата Си слава Пречистата Божия Майка, обкръжена от ангели, заедно със св. Йоан Предтеча, апостол Йоан Богослов и дванадесет деви. Тя паднала на земята, а Божията Майка я вдигнала с пречистите Си ръце. Видението продължило повече от два часа и когато свършило, преп. Серафим казал на монахиня Евпраксия: "Има защо да вярваме в Христа!"

Друг път, преп. Серафим бил удостоен, подобно на ап. Павел, да бъде възнесен до трето небе и изпитал такова блаженство от съзерцаването на райските обители и цялата слава на небесните жители, че след това не могъл да опише това дивно откровение с никакви думи. Но искайки да ни покаже какво велико и неизказано блаженство ни очаква в бъдещия век, той могъл само да каже: "Дори ако червеи ядяха плътта ни през целия ни живот, би трябвало да се съгласим с най-голяма готовност да претърпим това и всякакви други най-тежки страдания, само и само да не се лишим от тази небесна радост и слава, приготвени от Господа за всички, които Го обичат и спазват Неговите заповеди."

Тази благодат преобразявала светите хора и ги правела още тук небесни жители и земни ангели. С нейната сила те достигали съвършена любов към Христа и ден и нощ се преизпълвали от нея с такава радост, каквато изпитват само намиращите се вече в Небесното Христово царство. Ето защо св. Исаак Сирий е казал, че съвършената любов към Христа е рай на земята с цялото негово блаженство. Не случайно и св. ап. Павел говори, че благодатта на Светия Дух (получена от нас в светата Църква) е залог за нашето бъдещо наследство, т.е. за същото това вечно веселие, което в цялата си пълнота ще се разкрие за нас в бъдещия живот, особено след Страшния Христов съд.

Впрочем и в своя земен живот светците не са били лишени от това вечно веселие, което някога при явяването на Възкръсналия Христос изпитали Божията Майка, св. жени мирноносици и апостолите. Господ изпълнявал над светиите Своите неизменими слова: Който има заповедите Ми и ги пази, той е, който Ме люби; а който Ме люби, възлюбен ще бъде от Отца Ми; и Аз ще го възлюбя и ще му се явя Сам (Йоан 14:21). Ако спазите заповедите Ми, ще пребъдете в любовта Ми... за да пребъде Моята радост във вас и радостта ви да бъде пълна (Йоан 15:10-11), т.е. съвършена. И мнозина от великите Божии угодници били удостоявани да видят Господа в слава. С това бил сподобен и преп. Серафим на Велики четвъртък по време на литургията, в която той участвувал като йеродякон. След Малкия вход преподобният видял във въздуха Христа Спасителя в неизказана светлина, обкръжен от безбройно множество ангели. Обзет от небесен възторг, преп. Серафим не могъл да помръдне от мястото си и след като бил отведен от останалите йеродякони в олтара, останал там два часа неподвижен, съзерцавайки божественото видение и наслаждавайки се на небесно веселие.

Но нещо повече. Дивно явление се наблюдава в живота на светците. Чрез благодатта на Светия Дух, чрез небесните видения и откровения Господ не само ги преизпълвал с неземно блаженство, това вечно веселие на Своето Небесно царство, но нещо повече - и самите скърби, които били така изобилни в живота им, превръщал в източник на божествени радости за тях. По време на тези скърби Господ изливал върху Своите истински и велики раби изключителни милости, изключителна любов и утешения. Така над тях се изпълнявали думите на св. ап. Павел: Както изобилват в нас Христовите страдания, тъй изобилва и нашата утеха чрез Христа (2 Кор. 1:5).

Дори самата смърт, която така ни плаши и която за нас е връх на нещастията, била за светиите велика радост и затова - твърде възжелана. Два часа преди смъртта си, Воронежкият архиепископ Антоний, близък по дух на преп. Серафим Саровски, повикал своя викариен епископ Елпидифор и му казал: "Не чувствавам никакъв страх, желая да се освободя и да бъда с Христа". И това е понятно, защото душите на светците още от момента на разделяне с тялото се озарявали от божествена светлина и, придружавани от ликуващи ангели, се издигали до престола на Света Троица за безконечна небесна радост, за вечно веселие в Небесното Христово царство.

Към същото вечно веселие сме призвани и ние с вас, мои възлюбени в Христа чеда. И нищо не е така угодно на Бога, както нашият стремеж към това вечно веселие. Но ние ще можем да осъществим този стремеж само тогава, когато свято и неотклонно изпълняваме всички Божии заповеди.

Затова нека молим Възкръсналия наш Господ Иисус Христос да ни изпраща помощ свише, та винаги да изпълняваме Неговата свята и спасителна за нас воля и никога да не вършим това, което е неудобно на Него и Неговата света Църква.

Тогава Господ още през земния ни живот ще приобщи и нас, в една или друга мяра, към вечното веселие на Своето Небесно царство, а след смъртта ни ще изпълни над нас думите на църковната молитва, която така често чуваме след св. Причастие и в която е изразено следното упование: И тъй, като напуснем този живот с надежда за вечния, да достигнем всегашния покой, където непрестанно звучи гласът на празнуващите и е безкрайна насладата на онези, които съзерцават неизказаната красота на Твоя Лик. Амин.